

Årsrapport 2024

Regional handlingsplan suicidprevention

Innehållsförteckning

1. Inledning	3
2. Att främja det friska och minska stigma	4
3. Suicidprevention i fysisk miljö	6
4. Skolbaserad prevention	7
5. Kompetensutveckling	8
6. Stärkt vårdkedja och samverkan	10
7. Stöd till efterlevande	12
Särskilda inriktningar 2024	13
Preliminärt planerade aktiviteter 2025	14

1. Inledning

Samordningsuppdraget har under 2024 fortsatt bedrivits i samarbete mellan Närsjukvården Halland och Psykiatri Halland, där regionala suicidpreventionssamordnare har anställningar inom Närsjukvården Hallands kvalitets- och utvecklingsavdelning (Pernille Jägerström) respektive Psykiatri Hallands öppenvård (Patrik Bäck).

Etablerade forum för samverkan kring suicidpreventionsfrågor har varit fortsatt aktiva under 2024 och samordnare har deltagit i såväl regionalt processteam (RPT) med Västra Götalandsregionen (VGR) och nationellt nätverk för regionala suicidpreventionssamordnare sammankallat av Folkhälsomyndigheten. Nätverk tillsammans med regionala samordnare från Region Skåne, Kalmar, Kronoberg och Blekinge har varit fortsatt aktivt.

Inför 2024 togs åtta särskilda inriktningar fram (se sista sidan i årsrapporten), efter dialog med flera ledningsgrupper i Region Hallands hälso- och sjukvårdsförvaltningar. Aktiviteter har genomförts inom samtliga inriktningar, förutom sammanhållen journalföring. Frågan om tillgång till journaler mellan olika hälso- och sjukvårdsaktörer är beroende av nationella förhållanden och kommer fortsatt bevakas. Aktiviteter inom övriga sju inriktningar har sorterats in under den regionala handlingsplanens målområden i denna årsrapport.

2. Att främja det friska och minska stigma

Mål:

- Att minska påverkbara skillnader i hälsa genom främjande och förutsättningsskapande insatser.
- Att stärka arbetet med att minska stigma och sprida kunskap om psykisk ohälsa och suicid till medborgare, civilsamhälle och näringsliv.

Indikatorer:

- Det hälsofrämjande arbetet följs i befolkningsinriktade enkäter på övergripande nivå.

Region Hallands suicidpreventionssamordnare har under 2024 spridit kunskap om suicidalitet och suicidprevention i media, via Psykiatrin Hallands Psykiatripodden samt via reportage i P4 Halland, i samband med nationella suicidpreventiva dagen. Inom målområdet att främja det friska och minska stigma faller även uppdatering av information på 1177 samt en revidering och uppdatering av innehåll kring området suicidprevention på Vårdgivarwebben.

Kungsbacka kommun har, i samarbete med Region Halland och övriga halländska kommuner, anordnat en konferens utifrån temat Trygg Digital Uppväxt, som är ett pågående aktivitetsområde i Kungsbacka kommun. Konferensen var mycket populär och blev fullbokad med deltagare från samtliga kommuner i Halland, Region Halland, Länsstyrelsen Halland, Polismyndigheten, civilsamhället, kommuner utanför Halland (Mölndal och Vänersborg) samt förtroendevalda. Uppföljande aktiviteter med fördjupat innehåll har skett som en följd av konferensen. I Kungsbacka kommun finns en grupp för äldre män, som har som plan att gemensamt genomgå utbildningsinsatser för att stöda varandra.

Likt tidigare år har Kungsbacka kommun anordnat ljuständningar och föreläsning spelmissbruk och psykisk ohälsa, i samband med nationella suicidpreventiva dagen.

Föreläsning om spelmissbruk har även genomförts i det kommunnätverk som sammankallas av regionala suicidpreventionssamordnare. I nätverket har även andra föreläsare bjudits in för att berätta om olika teman, bland annat om äldres psykiska hälsa och suicidalitet samt om Suicide Zeros insatser på området.

Varbergs kommun har anordnat föreläsning om psykisk ohälsa och suicid för allmänheten, med psykiater Ulla-Karin Nyberg.

I Falkenbergs kommun har det startats en samtalsgrupp för äldre män och därtill införts en seniorlots, som arbetar för att finna och stödja äldre med ensamhetsproblematik. Arbeta har påbörjats för att utveckla och uppdatera både intern och extern hemsida gällande psykisk hälsa och suicidprevention.

I Hylte kommun hade man under november fokus på Psyklyftet, en insats där psykisk hälsa uppmärksammas i olika forum, bl.a. skolan. Omsorgskontoret anordnar samtalsträffar för äldre män.

I Laholm har man bland annat anordnad en föreläsning med Frida Boysen, om psykisk ohälsa, där alla i kommunens socialförvaltning deltagit.

Halmstad har genomfört ”Dansa för livet” på gymnasieskolor i samband med nationella suicidpreventiva dagen. Sturegymnasiet har även haft fokus på suicidprevention och psykisk hälsa som en del av idrott och hälsa med tillägg av dans.

3. Suicidprevention i fysisk miljö

Mål:

- Att alla kommuner har ett känt arbetssätt för att förebygga suicid i fysisk miljö.

Indikator:

- Antal kommuner som har ett känt arbetssätt för förebygga suicid i fysisk miljö.

I Hylte har Samhällsbyggnadskontoret, tillsammans med Räddningstjänsten, fortsatt med trygghetsvandringar i kommunen, för att skapa trygga och säkra vistelsemiljöer. Suicidprevention finns med som ett särskilt fokus i löpande arbete inom Samhällsbyggnadskontoret.

Falkenbergs kommuns kultur- fritids- och teknikförvaltning ser, i samband med framtagandet av en lokal handlingsplan för suicidprevention, över rutiner för nybyggnationer och stadsplanering utifrån ett suicidpreventivt perspektiv. Därtill kommer det göras ett nytt försök att samla aktuella aktörer i samhället för att i samarbete med kommunen arbeta med en fortsättning på tidigare genomförd workshop och vidareutveckla arbetet med prevention i fysisk miljö.

Kungsbacka kommun upprätthåller arbetet med suicidprevention i planering för nybyggnation. Teknik- och serviceförvaltningen har ett särskilt uppdrag kring detta och följer upp lokala riskplatser. Risker avseende suicid i fysisk miljö rapporteras in fortlöpande. Det har synts konkreta effekter av arbetet, bland annat att ett parkeringshus fått stänga igen i väntan på att risker åtgärdas.

4. Skolbaserad prevention

Mål:

- Att skolbaserade suicidpreventiva program eller insatser implementeras.

Indikatorer:

- Andel skolor som implementerat skolbaserade preventionsprogram.

Elevhälsan i Laholm har börjat arbeta med "Livsviktiga Snack i Skolan". Insatsen är tänkt att genomföras i alla kommunens skolor, för låg- och mellanstadieelever.

I Hylte har man, som tidigare nämnts, haft temadagar under november månad. I slutet av november anordnades "Trygga Vuxna"-träff med fokus på våld i unga relationer. Kommunen ingår i pilottest av en app "Skit Samma" som är tänkt att förebygga psykisk ohälsa, framförallt hos flickor i högstadieåldern.

Halmstad kommun arbetar vidare med YAM i årskurs 8 och gymnasiet.

I Kungsbacka har skolan varit med som pilot i framtagande av Suicide Zeros "Livsviktiga Snack i Skolan". YAM bedrivs i årskurs 8 i alla skolor och är nu inne på andra året. Alla kuratorer har utbildats till instruktörer och nu har man börjat utbilda även andra professioner och funktioner, bland annat personer från "Ung i Kungsbacka" och trygghetsvärdar på skolorna. Vuxna i skolan har utbildats i trygghet på nätet för att sedan kunna föreläsa för unga och vårdnadshavare.

Falkenbergs kommun har utsett en representant för Barn- och utbildningsförvaltningen som ska driva och jobba med suicidpreventiva insatser inom skolan. Under december månad har gymnasiets elevhälsopersonal samt all elevnära personal på IM (gymnasiet) utbildats i suicidprevention av Suicidprevention i Väst (SPIV). Elevhälsan har utbildats i "Trygghet på Nätet" och har genomfört utbildningar för vårdnadshavare och elever. Alla skolenheter har fått licens på ett material för samtalsgrupper med pojkar med syfte att lära dem att uttrycka känslor och skapa hälsosamma relationer i livet.

5. Kompetensutveckling

Mål:

- Att det finns en regional struktur för kompetensutveckling.
- Att medarbetare erbjuds kompetensutveckling i enlighet med planen.

Indikatorer:

- Andel medarbetare som erbjuds kompetensutveckling i enlighet med planen.

I Region Halland har fokus under året varit att utbilda personal inom Närsjukvården i suicidprevention. Via ett samarbete med Region Uppsala har regionen fått tillgång till ett utbildningsmaterial, "Att samtala om suicidtankar", som är anpassat till primärvårdskontexten. Materialet består av en digital utbildning, en arbetsbok samt referenslitteratur och en workshop för praktiska övningar. Insatsen har under 2024 riktats till läkare och personal i psykosociala team. Vid årets slut har 44 personer genomgått hela utbildningspaketet. Insatsen fortsätter under januari 2025.

Likt tidigare år har regionala suicidpreventionssamordnare föreläst på undersköterskornas basmånader. Föreläsning med praktiska övningar har även genomförts för en heldygnsvårdsavdelning inom Psykiatri Halland. Utöver detta har föreläsningar genomförts för läkare i Närsjukvården, under början av 2024 samt för PTP-psykologer.

Hylte kommun har haft föreläsning för all personal inom äldreomsorgen om psykisk ohälsa. Föreläsningen spelades också in och ligger tillgänglig på intranätet för alla medarbetare i Hylte kommun.

Halmstad har fortsatt arbeta utifrån Psyk-E bas, där 80 medarbetare genomgått grund- och fördjupande utbildning. Det har tagits fram ett system inom nano-learning, så att medarbetare med jämna mellanrum får utskickat korta utbildningsfilmer, för gradvis kompetenshöjning.

I Falkenberg har tio instruktörer utbildats i MHFA. Arbetet har påbörjats med att utbilda alla chefer inom Socialförvaltningen tillsammans med verksamhetsledare, anhörigstödare, personliga ombud, funktionsrättslots, stödpedagoger, specialistundersköterskor, trygghetsvårdare och metodutvecklare inom i MHFA. Plan finns för att kunna genomföra flera kompetenshöjande insatser under 2025.

Kungsbacka erbjuder fortlöpande utbildning i Psykisk Livräddning till alla medarbetare. Man har nått ut till över 300 personer inom skola, vård och omsorg med flera. "Ung i Kungsbacka" har fått fördjupningsutbildning inom bemötande av HBTQ-personer och är nu en diplomerad verksamhet. Öppen föreläsning om

Psykisk Livräddning har anordnats vid två tillfällen, liksom Psykisk Livräddning Senior för riktade målgrupper. I Kungsbacka testar man VR kombinerat med AI för att öva bemötande av elever med psykisk ohälsa och suicidalitet.

6. Stärkt vårdkedja och samverkan

Mål:

- att stärka samverkan mellan kommun, närsjukvård och psykiatri genom lokala samverkansforum.
- att skapa gemensamt arbetssätt för bedömning, informationsöverföring och vårdövergångar av suicidnära personer, till exempel genom regional riktlinje eller sammanhållet vårdförlopp.
- att stärka samverkan mellan larmcentral, räddningstjänst, polis, och ambulans i suicidrelaterade ärenden genom att en gemensam handbok tas fram.

Indikatorer:

- Lämpliga indikatorer får utgå från de arbetssätt som tas fram.

Region Halland fastställde i mars 2024 en ny regional rutin, med två tillhörande processbeskrivningar, en för suicidnära patienter samt en för patienter som genomfört suicidförsök. Rutinen innefattar samtliga hälso- och sjukvårdsförvaltningar och anger insatser som skall ske inom respektive förvaltning samt åtgärder i samband med handläggning av patientärenden. Regionala suicidpreventionssamordnare har under 2024 tagit initiativ till en referensgrupp för det suicidpreventiva arbetet, som haft ett första möte. I gruppen ingår representanter från alla hälso- och sjukvårdsförvaltningar.

Laholm arbetar främst inom ramarna för strategiska samverkansgrupper med inriktning mot barn respektive vuxna (SSGB och SSGV). Det har startats en ny enhet i Laholms kommun, vars uppdrag innefattar suicidprevention och psykisk hälsa. I Laholm har HR tagit fram en rutin för samtliga medarbetare, för att hantera suicidrelaterade händelser och för att ge trygghet i att fråga andra medarbetare om hur de mår.

Även Falkenberg har aktiviteter inom SSGV. Mycket fokus har legat på att ta fram ett färdigt förslag till lokal handlingsplan för suicidprevention, som planeras vara klart till årsskiftet 2024/2025. Alla kommunens förvaltningar har varit involverade i processen. Då det nu finns anställda med fokus på psykisk hälsa och suicidprevention i kommunen, är en viktig uppgift att synliggöra sig utifrån roller och pågående projekt. Kommunen har som mål att ha fler gemensamma aktiviteter med Suicide Zero framöver och även bygga upp ett lokalt nätverk för suicidprevention.

I Hylte pågår ett stort arbete med att samla flera aktörer i lokalen Forum, som är tänkt att bli ett aktivitetscentrum. Genom detta hoppas man även uppnå ökad samverkan mellan de verksamheter som kommer vara aktiva i huset, vilket man hoppas skall påverka även den suicidpreventiva samordningen i kommunen.

Halmstad kommun ser över sin lokala handlingsplan, för ökad förankring. Arbete pågår med att bygga upp en intranätssida för att skapa överblick över pågående suicidpreventiva insatser.

Kungsbacka arbetar vidare inom SSGV och SSGB. Bred samverkan pågår även i arbetet med projektet Trygg Digital Uppväxt och olika aktiviteter kopplat till det, där både kommunala verksamheter, BUP, Barn och ungas psykiska hälsa med flera deltar.

7. Stöd till efterlevande

Mål:

- Att en struktur för efterlevandestöd tas fram i samverkan mellan psykiatri, närsvård och andra berörda aktörer.
- Att tillgängliggöra information till efterlevande om de stödmöjligheter som finns i vården, hos kommuner och civilsamhälle.

Indikator:

- Antalet efterlevande som tagit emot stöd via primärvård eller specialistpsykiatri.
- Antal utdelade exemplar av broschyren ”Till dig som förlorat en närstående i suicid” inom regionala verksamheter.

Regionens suicidpreventionssamordnare har under 2024 arbetat tillsammans med Suicidprevention och Efterlevandestöd (SPES) för att få till stånd ett idéburet offentligt partnerskap i syfte att öka samarbetet mellan regionen och ideella organisationer med fokus på suicidprevention. Avtalet är vid årets slut till innehållet klart, men oklarheter kring vem som ansvarar för signering av avtalet har fördröjt processen.

Region Hallands samordnare har även tagit initiativ till ett regionalt nätverk med fokus på efterlevande- och anhörigstöd, där representation från kommunerna, ideella organisationer. Svenska Kyrkan, Polisen med flera efterfrågats. Då flera aktörer ännu inte återkommit med besked om representation, har nätverket ännu inte sammankallats.

Regionala suicidpreventionssamordnare har förordat ett lokalt tillägg om efterlevandestöd vid suicid på 1177-sidan “när någon dör”, för att tillse att det finns information om var man som efterlevande kan söka hjälp, såväl inom regionen som hos ideella aktörer.

I Laholm planerar man utbilda anhörigstödjare i efterlevandestöd efter årsskiftet.

Hylte kommun uppdaterar information om efterlevandestöd på sin hemsida.

Kungsbacka har fortsatt god aktivitet i sitt lokala nätverk, där det bland annat anordnas samtalsgrupper. Kommunens anhörigstöd har en önskan om att få utveckla mer inom efterlevandestöd, men det ingår inte i deras uppdrag idag.

Särskilda inriktningar 2024

Under 2023 genomfördes enskilda möten med flera ledningsgrupper i Region Halland. Utöver detta användes en riktad enkät för att nå ut till Närsjukvården. Resultatet av detta resulterade i åtta särskilda inriktningar för arbetet under 2024.

1. Rutin och processbeskrivningar suicidprevention vuxna.

Innefattar i korthet att färdigställa och fastställa rutin och processbeskrivningar. Därefter implementering.

2. Skapa ett nätverk för efterlevandestöd.

Etablera ett nytt nätverk med särskilt fokus på efterlevande, med representation från aktörer inom området, såsom brukar-/närståendeorganisationer, Svenska Kyrkan, kommunala och regionala verksamheter.

3. Tillgängliggöra rutiner och riktlinjer samt länkar till information.

Tillse att vårdgrannar har tillgång till rutiner och riktlinjer som är relevanta för en sammanhållen vårdkedja.

Tillse att korrekt information finns tillgänglig för andra aktörer och privatpersoner på t.ex. 1177.

4. Kompetensutveckling.

Samordna och stödja riktade insatser på olika vårdnivåer för att kunna möta de krav på kompetens som framgår av kommande regional rutin.

5. Samverkan.

Stödja utveckling av samverkansformer både inom regionen och med andra aktörer (t.ex. skola, socialtjänst).

6. Sammanhållen journalföring.

Frågan gäller tillgång hos ambulanspersonal till journaler från andra verksamheter i akuta ärenden. Undersöks vidare i nationella sammanhang.

7. Idéburet offentligt partnerskap/samarbetsavtal.

Fortsätta undersöka möjligheten att teckna avtal med ideella organisationer, för bl.a. minskad stigmatisering.

8. Digitala medier och psykisk ohälsa.

Omvärldsbevakning i samråd med regionens strategier inom området psykisk hälsa. Riktade insatser utefter detta.

Preliminärt planerade aktiviteter 2025

Huvudsakliga fokus för 2025 planeras bland annat innefatta:

- Revidering av regional handlingsplan för suicidprevention.
- Utvärdering av den kompetenshöjande insatsen “Att samtala om suicidtankar”.

Utöver ovanstående planering kommer den vidare planeringen utformas i början av 2025, vid möte med ansvariga chefer.

Regionala suicidpreventionssamordnare -kontaktuppgifter

Patrik Bäck – patrik.back@regionhalland.se

Pernille Jägerström – pernille.jagerstrom@regionhalland.se